

KIRJALLINEN KYSYMYS 399/2013 vp

Liikunnan asema varhaiskasvatustyössä

Eduskunnan puhemiehelle

Liikunnan tila päiväkodeissamme vaihtelee suuresti. Nykyisessä lasten päivähoitolaissa todetaan ainoastaan, että päivähoidon tulee edistää lapsen fyysistä kasvatusta lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti, ilman tarkempaa määrittelyä liikunnan asemasta.

Lapsen liikunnan keskeisin pysäyttävä on varhaiskasvattajan asenne. Tällä hetkellä ammattiin valmistavien eri oppilaitosten (yliopistot, ammattikorkeakoulut ja toisen asteen ammatilliset oppilaitokset) opetuksen määrä ja sisältö vaihtelevat suuresti. Näin ollen kaikilla varhaiskasvattajilla ei ole riittäviä taitoja suunnitella ja toteuttaa lapsen kasvua ja kehitystä tukevaa liikuntakasvatusta.

Varhaiskasvatustyössä liikunnan aseman vahvistaminen on välttämätöntä. Suositusten mukaan alle kouluikäiset tarvitsevat päivittäin vähintään kaksi tuntia reipasta liikuntaa. Tutkimusten mukaan suositeltava määrä ei kuitenkaan toteudu valtaosalla 3-vuotiaista eikä kolmasosalla 3—6-vuotiaista lapsista. Hoitopäivän aikana lähes 60 prosenttia lapsen leikkimiseen käyttämästä ajasta on inaktiivista paikallaanoloa.

Lasten yleisimmät kansanterveyshaasteet ovat ylipaino-ongelmat ja epäterveellisten elintapo-

jen kasautuminen. Liian vähäisestä fyysisen aktiivisuuden määrästä on tullut monelle lapselle este motoristen perustaitojen oppimiselle. Tuoreiden tutkimusten perusteella liikunnalla on vaikutuksia myös motorisiin ja kognitiivisiin taitoihin, pätevyyden kokemuksiin, oppimisvalmiuksiin sekä käyttäytymiseen.

Myös varhaiskasvatuksen fyysiset olosuhteet ja varustukset liikuntamahdollisuuksiin ovat heikot. Tällä hetkellä vain alle 20 % piha-alueista ja alle 40 % sisätiloista voidaan katsoa liikkumisen näkökulmasta hyvätasoisiksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä keinoin hallitus aikoo varmistaa varhaiskasvattajien pätevyyden liikunnallisten toimintojen ohjaamisessa sekä

mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy turvatakseen jokaisen varhaiskasvatuksen piirissä olevan lapsen oikeuden riittävään päivittäiseen liikuntaan?

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2013

Leena Harkimo /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Leena Harkimon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 399/2013 vp:

Millä keinoin hallitus aikoo varmistaa varhaiskasvattajien pätevyyden liikunnallisten toimintojen ohjaamisessa sekä

mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy turvataksaan jokaisen varhaiskasvatuksen piirissä olevan lapsen oikeuden riittävään päivittäiseen liikuntaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lasten päivähoidossa annettavaa varhaiskasvatusta ohjataan lainsäädännön ohella Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen, nykyisen Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, laatimilla Varhaiskasvatussuunnitelman perusteilla (Stakes, oppaita 2003:56, 2. tarkistettu painos 2005). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tuodaan esiin päivittäisen liikunnan merkitys lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun perustana. Perusteissa myös painotetaan sitä, että kasvattajien tehtävänä on luoda lapsille liikuntaan virittävä ympäristö ja poistaa liikunnan esteitä. Perusteiden mukaan vähän liikkuvien lasten kannustaminen liikkumiseen on tärkeää. Perusteissa ohjataan myös varhaiskasvatusympäristön luomiseen liikuntaa suosivaksi ja kannustavaksi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita on liikunnan osalta vielä täydennetty sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön ja Nuori Suomi ry:n yhteistyönä laatimilla Varhaiskasvatuksen liikunnan suosituksilla (STM oppaita 2005:17). Varhaiskasvatuksen liikunnan suosi-

tuksissa kuvataan, kuinka lasten kasvua, kehitystä ja oppimista sekä hyvinvointia edistetään liikunnan ja leikin keinoin. Suositukset antavat ohjeita liikkumisen kokonaismäärästä, laadusta, ympäristöstä sekä sopivista välineistä.

Varhaiskasvatusalan koulutusten arviointia toteutetaan parhaillaan. Kansallinen varhaiskasvatuksen koulutuksen arviointi toteutetaan vuosina 2012—2013 Korkeakoulujen arviointineuvoston ja Koulutuksen arviointineuvoston yhteisarviointina. Arviointi kohdentuu yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa sekä toisella asteella toteutettavaan varhaiskasvatuksen koulutukseen. Arvioinnin tulokset julkaistaan vuoden 2013 syksyllä. Arvioinnin tavoitteena on tuottaa kokonaiskuva ja tieto varhaiskasvatuksen koulutuksen tilasta sekä antaa tietoa eri koulutusten vahvuuksista ja kehittämishaasteista suhteessa varhaiskasvatustyön kehittyviin ja muuttuviin osamisvaatimuksiin. Liikunnan tärkeys lasten hyvinvoinnille on laajasti tiedostettu, ja sen merkitys alan henkilöstön koulutuksessa tulee ottaa huomioon.

Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry ja Tutkimusmatkalla päivähoidon uusiin liikkumiskäytäntöihin -verkosto valmistelevat valtakunnallista hyvinvointi- ja liikkumishjelmaa varhaiskasvatukseen. Kehittämistyö on alkanut vuonna 2012, ja vuonna 2013 toteutetaan ensimmäiset kokeilut ja luodaan kenttäpäiväkotien ja ohjaajien verkosto ohjelmityn tueksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on mukana ohjelman valmistelussa.

Varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan. Hallitusohjelman mukaisesti säädetään laki varhaiskasvatuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän

toimikaudelle 7.12.2012—28.2.2014. Työryhmän työssä pyritään tekemään esitys, joka loisi edellytykset laadukkaalle lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista edistävälle varhaiskasvatukselle. Valtion liikuntaneuvosto on antanut kokouksessaan 15.5.2013 kannanoton liikunnan aseman vahvistamisesta osana varhaiskasvatusta. Kan-

nanotto saatetaan työryhmän tietoon. Valtioneuvoston 15.12.2011 päättämän Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaisesti hallituksen esitys varhaiskasvatusta koskevien säädösmuutosten osalta annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2014.

Helsingissä 6 päivänä kesäkuuta 2013

Opetusministeri Krista Kiuru

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 399/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Leena Harkimo /saml:

På vilket sätt ämnar regeringen säkerställa personalens kompetens inom småbarnsfostran i fråga om ledning av motionsinriktad verksamhet och

vilka åtgärder vidtar regeringen för att trygga varje barns rätt till tillräcklig daglig motion inom småbarnsfostran?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Den småbarnsfostran som ges inom barndagvården leds förutom genom lagstiftning också med hjälp av Grunderna för planen för småbarnsfostern (Stakes, handböcker 2003:56, andra reviderade upplagan 2005), utgiven av Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, numera Institutet för hälsa och välfärd. I Grunderna för planen för småbarnsfostran tar man upp den dagliga motionens betydelse som en grund för att barnet ska må bra och växa normalt. Där betonas även att det är fostrarnas uppgift att skapa en miljö som inspirerar barnen till motion och att avlägsna hindren för motionen. Enligt grunderna är det viktigt att uppmuntra de barn som inte rör på sig tillräckligt att motionera. Där ges det också anvisningar för hur man skapar en miljö för småbarnsfostran som gynnar och inspirerar till motion.

Grunderna för planen för småbarnsfostran har för motionens del dessutom kompletterats med Motionsrekommendationer för förskoleverksamheten (SHM handböcker 2005:17) som utarbe-

tats i samarbete mellan social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet och Ung i Finland (Nuori Suomi ry). I Motionsrekommendationer för förskoleverksamheten beskrivs det hur man genom motion och lek stöder barnens uppväxt, utveckling, inläring samt välmående. Rekommendationerna ger råd om den totala mängden motion, kvalitet, miljö och lämpliga redskap.

Utbildningen på området småbarnsfostran utvärderas som bäst. En riksomfattande utvärdering av utbildningen inom småbarnsfostran genomförs 2012—2013 gemensamt av Rådet för utvärdering av högskolorna och Rådet för utbildningsutvärdering. Utvärderingen gäller den utbildning inom småbarnsfostran som ges i universitet och yrkeshögskolor samt på andra stadiet. Resultaten av utvärderingen offentliggörs hösten 2013. Syftet med utvärderingen är att ta fram en helhetsbild av och information om situationen inom utbildningen för småbarnsfostran, de olika utbildningarnas styrka och utmaningarna i utvecklingen i förhållande till de växande och föränderliga kraven på kompetens inom småbarnsfostran. Motionens betydelse för barnens välbefinnande är man i stor utsträckning medveten om, och denna betydelse ska beaktas i utbildningen av personal i branschen.

Den riksomfattande motions- och idrottsorganisationen Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry och nätverket Tutkimusmatkalla päivähoidon uusiin liikkumiskäytäntöihin (På upptäcktsfärd mot ny motionspraxis inom dagvården) bereder ett nationellt program för välbefinnande och motion inom småbarnsfostern. Utvecklingsarbetet påbörjades 2012, och 2013 genomförs de första försöken. Ett nätverk av daghem på fältet och ledare kommer att skapas som stöd för arbetet med programmet. Un-

dervisnings- och kulturministeriet deltar i beredningen av programmet.

Lagstiftningen som gäller förskolepedagogik ska förnyas. I enlighet med regeringsprogrammet ska det stiftas en lag om förskolepedagogik. Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en arbetsgrupp som ska bereda en reform av lagstiftningen som gäller förskolepedagogik med mandatperioden 7 december 2012—28 februari 2014. Arbetsgruppen strävar efter att ge ett förslag som skapar förutsättningar för en kvalitativ

förskolepedagogik som främjar barnets tillväxt, utveckling och lärande. Statens idrottsråd har på sitt möte den 15 maj 2013 meddelat sitt ställningstagande om att motionens ställning som en del av förskolepedagogiken ska stärkas. Ställningstagandet ska meddelas arbetsgruppen. I enlighet med statsrådets Utvecklingsplan för utbildning och forskning av den 15 december 2011 lämnas regeringens proposition om ändringar i lagstiftningen om förskolepedagogik till riksdagen under vårsessionen 2014.

Helsingfors den 6 juni 2013

Undervisningsminister Krista Kiuru